

Здравословни и безопасни условия на труд - нормативни документи

Нормативни документи. Нормативни актове, засягащи въпросите по безопасност на труда, хигиена на труда и пожарна безопасност са:

Кодекс на труда;

Единни правила по безопасност на труда - прилагат се всички отрасли и дейности на икономиката;

Закон за здравословни и безопасни условия на труд;

Наредба № 2 от 22.03.2004 г.

Наредба РД-07 от 16.12.2009 г.

Отраслови правила по безопасност на труда; Ведомствени правила - регламентират специфичните условия за здравословен и безопасен труд в дадено предприятие или фирма; Нормативни актове с общо предназначение; Нормативни актове за съоръжения с повишена опасност; Нормативни актове в областта на взривните вещества, пожарна и аварийна безопасност на обектите; Стандартни документи; Международни конвенции по труда; Закон за здравето (ДВ, бр.70, от 2004г.); Нормативни документи засягащи въпросите по опазване на околната среда (ДВ, бр.91, от 2002 г.)

Термини и определения

Безопасност на труда - състояние на условия на труда, при което е изключено действието на опасни и вредни производствени фактори върху работещите.

Хигиена на труда - това е система, която осигурява и поддържа максимално високо равнище на физическо, умствено и социално благосъстояние на работещите от всички професии. Вредните фактори за здравето и безопасността са - физически, химически, биологически, психологически, организационни и други въздействия, които влияят негативно или заплашват здравето и безопасността на работещите. Трудова злополука - злополуката е трудова ако е станала по време на каквато и да е работа, извършена по нареждане на ръководството в предприятието, по време на почивките на работното място, когато работещият спасява обществено имущество или човешки живот, когато работещият отива или се връща от работа в рамките на 1 час. Производствените злополуки се делят на - аварийни, тежки, смъртни и всички останали. Професионална болест - заболяване, което е настъпило изключително или предимно под въздействие на вреден производствен фактор на работната среда или на трудовия процес върху организма и е включено в Списъка на професионалните болести (ДВ, бр.33, от 2001г.) Те задължително се регистрират, съобщават и отчитат по установения ред.

Права, задължения и отговорности на работодателя и работниците за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд

Работодателят, според ЗЗБУТ, е длъжен да осъществи редица мероприятия за осигуряване за здравословни и безопасни условия на труд:

1. да направи оценка на риска за безопасност и здраве за всички работни процеси;
2. да планира подходящи мерки за предотвратяване на риска според направената оценка;
3. да създаде необходимата организация за наблюдение и контрол на планираните мерки;
4. да осигури контрол за извършване на работа без риск за здравето и по безопасен начин;
5. да не допускат лица, които не са подходящо обучени и екипирани до местата, където съществува сериозна или специфична опасност за здравето и живота.

Когато съществува риск за здравето и безопасността, който не може да отстрани по друг начин, работодателят трябва да осигури на работещите лични предпазни средства. Те трябва да създават защита срещу възможните опасности, да съответстват на условията на работното място, да отговарят на ергономичните изисквания на безопасност и здраве на работещите, да се ползват индивидуално. При инструктажа работещите, които извършват СМР, се информират за задълженията им да: спазват изискванията за безопасност и здраве при изпълняваната от тях работа; да се явяват на работа в трезво състояние и да не употребяват алкохол и упойващи вещества; да спазват указанията за безопасно движение на територията на строителната площадка и на работните места.

Не се допускат до работа лица, които не са инструктирани!

Организиран се следните видове инструктажи:

- **начален;**
- **на работното място;**
- **периодичен;**
- **ежедневен;**
- **извънреден.**

Начален инструктаж - с него се дават общи познания за характера на производството и общи изисквания за безопасни и здравословни условия на труд. Спазването на тези правила от работниците и служителите допринася за безопасно изпълнение на възложената им работа. Началният инструктаж се провежда по определена програма индивидуално или групово, в деня на постъпване на работа.

Началният инструктаж се провежда с:

- новопостъпващи работници и служители;
- учащи и лица на производствена практика;
- работници и служители от други предприятия, които ще работят или пребивават на територията на предприятието.

Инструктажът на работното място е запознаване на работника или служителя с конкретните практически изисквания за безопасност на работното място.

Периодичният инструктаж е за проверка, възстановяване и затвърдяване на получените знания по безопасност на труда през време на обучението. При този инструктаж се акцентира на допуснатите нарушения на безопасните и здравословни изисквания на труд, дава се информация за станалите в предприятието трудови злополуки и се набелязват мерките за предотвратяването им.

Ежедневният инструктаж се извършва на работниците или служителите, извършващи дейности на работни места с голям професионален и здравен риск. Прекият ръководител провежда инструктажа с работниците и служителите преди започване на работа. В учебните

работилници и лаборатории преподавателят също провежда ежедневен инструктаж на някои работни места.

Извънреден инструктаж - провежда се при тежка и аварийна злополука или след смъртен случай; при пожар; промишлена авария; природно бедствие; при груби нарушения на правилата и изискванията за безопасна работа; при въвеждане на нови машини и съоръжения и промяна на работното място.

Инструктажите може да се провеждат на работните места или в специално обзаведени кабинети по безопасност на труда.

Работодателят е длъжен да организира провеждането на периодично обучение или инструктаж на работниците и служителите по правилата за осигуряване на ЗБУТ.

Вредни и опасни производствени фактори при различни трудови дейности

Начини за обезопасяване. Средства за сигнализиране и маркировка.

учебна литература "Здравословни и безопасни условия на труд" цитат от стр.14, 15, 36, 43, 44, 45, 47

Лично предпазно средство е всяко приспособление (екипировка), проектирано да се носи или използва от работещия, за да го предпазва от една или повече опасности, заплашващи неговото здраве и безопасност при работа.

Защитните средства са колективните средства за защита и личните предпазни средства, които използвани самостоятелно или в комбинация помежду си, предпазват персонала от опасности, произтичащи от извършената работа.

Начини и средства за защита и ограничаване на вредните фактори на работните места - трябва да са съобразени с установените норми и изисквания. При работа в помещения с отрицателни температури се осигурява специално работно облекло за работещите и се въвежда специален режим за на работа. При работа на открито през студения период на годината, се осигуряват отоплени помещения, а при работа на открито при температура по-голяма от 28 градуса се вземат технически и организационни решения.

Защитни приспособления за различни видове дейности - Органите за управление се монтират, така че да бъдат лесно достъпни за работа, да имат добра видимост, да са идентифицирани, да се разполагат в извън опасни зони. Ограждане на движещите се части на работното оборудване - ограждащите устройства са подвижни и неподвижни, плътни и мрежести, изработват се от метал, дърво или пластмаса. Забранява се движението по спряла транспортна лента, а така също и стъпването върху нея. Защитните приспособления осигуряват нормалната работа на машините , контролират и регулират налягането и температурата в съдовете и апаратите, контролират движещите се части на работното оборудване, които създават риск от злополуки.

Средства за сигнализиране и маркировка за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд- цитат от учебник "Здравословни и безопасни условия на труд" стр.50

Знаци, предупредителни надписи и маркировка. В зависимост от изпълнението им, знаците са: знаци - табели поставят се на подходящо място, на височина така че да се виждат и разбират, знаци - лепенки, въвеждат предупреждения и са съответни на знаците - табели .

В зависимост от информацията, която съдържат знаците са: забраняващи, предупреждаващи, задължаващи, указателни.

